

Gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis

Hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?

Peter Sarmilan Pathmanathan
[Kandidatnummer: 17]

Bacheloroppgave
[BHBAC3990]

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	2
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	2
1.2 Problemstilling.....	2
1.3 Oppgavens oppbygning.....	3
2. Teori.....	3
2.1 Materialer i barnehagen.....	3
2.2 Gjenbruk og gjenbruksmaterialer.....	4
2.3 Ute- og inne rommet i barnehagen.....	7
2.4 Pedagogisk praksis.....	8
3. Metode.....	10
3.1 Intervju.....	11
3.2 Valg av informant.....	12
3.3 Kritikk til metode.....	12
3.4 Etiske retningslinjer.....	13
4. Presentasjon og drøfting av funn.....	15
4.1 Rom i barnehagen.....	15
4.2 Tanker om gjenbruksmaterialer i barnehagen (lagringsplass).....	18
4.3 Skadelige stoffer i gjenbruksmaterialer.....	20
4.4 Holdninger i personalgruppen om gjenbruksmaterialer.....	22
5. Oppsummering.....	25
6. Litteraturliste.....	27
7. Vedlegg.....	28
7.1 Intervjuguide.....	28
7.2 Informasjonsskriv og samtykkeskjema.....	30
7.3 Vurdering fra SIKT.....	33

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

I løpet av mine tre år som student på Dronning Mauds Minne Høyskole har jeg fått et nytt blikk og engasjement om gjenbruksmaterialer. Min fordypning handler om kreativitet, undring og bærekraft i barnehagen og i løpet av fordypningen har jeg fått muligheten til å forstå viktigheten av gjenbruk i et større helhetsperspektiv. I alle praksisbarnehagene mine har det vært fokus på gjenbruk og det har bidratt til at jeg har fått en erfaring og forståelse over gjenbruksmaterialer. I praksis har jeg fått muligheten til å tilegne meg kunnskap om både gjenbruk og gjenbruksmaterialer. Det er en kunnskap som jeg kommer til å få bruk for som fremtidig pedagogisk leder i barnehagen. Det jeg har fått erfare om gjenbruksmaterialer og fokuset rundt gjenbruk er grunnen til at jeg ønsker å skrive om dette i min bacheloroppgave.

I høst fikk vi muligheten til å dra på studiebesøk med klassen til ReMida Trondheim. Det er et senter for kreativ gjenbruk og jeg ble inspirert av deres måte å jobbe med gjenbruk. ReMida Trondheim er inspirert av Reggio Emilias pedagogiske filosofi (ReMida Trondheim, udatert). De tilbyr et mangfold av materialer som er samlet inn fra den lokale industrien (ReMida Trondheim, udatert). I etterkant av besøket hos ReMida Trondheim ble jeg nysgjerrig på gjenbruksmaterialer og bestemte meg for å fokusere på det mot min egen bacheloroppgave. Besøket hos ReMida Trondheim var med på å gi meg inspirasjon til å undre over gjenbruksmaterialer og bidro sterkt til at jeg ønsket å jobbe videre med dette til bachelor.

1.2 Problemstilling

I barnehagen er det ansatte som har ulike pedagogiske praksiser og vi møter blant annet gjenbruksmaterialer på forskjellige måter. Med tanke på egne erfaringer og veiledning har jeg endt opp med problemstillingen: «Hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?».

1.3 Oppgavens oppbygning

Bacheloroppgaven er delt inn i tre hoveddeler. Det er teori, metode og analyse. I teoridelen skal jeg gjøre rede for forskjellige begreper som er relevante til problemstillingen og temaet i oppgaven. De ulike begrepene og tema er materialer i barnehagen, gjenbruk- og gjenbruksmaterialer, ute- og inne rommet i barnehagen og pedagogisk praksis. I metodedelen skal jeg skrive om valg av metode, valg av informant, kritikk til metode og etiske retningslinjer. I analysedelen skal jeg presentere og drøfte de ulike funnene mine. Avslutningsvis skal jeg oppsummere oppgaven.

2. Teori

2.1 Materialer i barnehagen

I Rammeplanen (2017) står det:

«Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51).

Waterhouse (2021) skriver at barn skal møte varierte materialer i barnehagen. Det skal være materialer som inspirerer, stimulerer og utfordrer. Materialer for to- og tredimensjonal forming både inne og ute. Materialer for store og små prosjekter, fremtidsrettede materialer og tradisjonelle materialer. Materialer for lek, eksperimentering og utforskning. Materialer som bidrar til bærekraftig utvikling (Waterhouse, 2021, s. 130).

I barnehagen finnes det eksempler på mange forskjellige materialer. Det som er rundt oss består av et materiale i en eller annen form (Moe, 2018, s. 160). Waterhouse (2021) skriver at i barnehagen har det vært en tradisjon å omtale materialer blant annet som myke- og harde materialer, tegne- og malematerialer, fleksible materialer, gjenbruksmaterialer og naturmaterialer (Waterhouse, 2021, s. 54). «Materialer er det sentrale i den skapende prosessen, og blir til slutt selve resultatet (produktet) av den.» (Moe, 2018, s. 160). I rammeplanen står det at «gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen

bidra til at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 51). Materialer er en faktor til at barna får muligheten til å ta i bruk fantasi, tenke kreativt og deretter oppleve skaperglede.

Reggio Emilia

Reggio Emilia er en pedagogikk som grunnleggende handler om at barn blir sett på som kompetente og skapende individer og aktivt danner sin egen forståelse (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 207). Reggio Emilia-pedagogikken baserer seg på at den i stor grad tar i utgangspunkt i barnas egne ideer og tanker, og sammen med nysgjerrige voksne utvikler eksempelvis store prosjekter på tvers av fagdisipliner. Det er mange norske barnehager som mener at de jobber Reggio Emilia-inspirert (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 207).

2.2 Gjenbruk og gjenbruksmaterialer

Gjenbruk handler om å bruke noe om igjen. Det kan for eksempel bli brukt på en ny måte eller i en helt ny sammenheng (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 22). «Vi kan ikke klare å redusere oss bort fra alt, derfor er gjenbruk en viktig og nyttig strategi som kan føre til mindre avfall.» (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 22). Når en ting gjenbrukes vil den bli tatt i bruk på nytt og vi vil spare miljøet for både avfall og forurensning i forbindelse med nyproduksjon (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 22). Når man selv klarer å reparere et ødelagt materiale, vil det bidra til at det er en større sjans for at man ønsker å gjenbruke det (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 26).

Avfallspyramiden

I pedagogisk sammenheng har vi noe som kalles avfallspyramiden (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 20-21). Det er en pyramide som består av avfallsreduksjon, gjenbruk, material gjenvinning, energi utnyttelse og deponering. Nest øverst finner vi gjenbruk og det er en strategi som kan være en faktor som bidrar til mindre avfall. Avfallspyramiden er en nyttig ressurs som kan være med å hjelpe oss i å forstå viktigheten av å skape et samfunn med mindre avfall. Pyramiden er en modell som er med på å vise oss forskjellige muligheter til å redusere avfall (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 25).

Gjenbruksmaterialer

Det er flere barnehager som har innarbeidet seg gode praksiser ved å bruke gjenbruksmaterialer i det skapende arbeidet med barna (Moe, 2018, s. 171). Ved å ta i bruk gjenbruksmaterialer legger det til rette for at det ikke er et bestemt budskap om hva de egentlig skal brukes til (Moe, 2018, s. 171). «I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50).

Gjenbruksmaterialer er et flott utgangspunkt for å sette i gang fantasi og skape kreative situasjoner (Moe, 2018, s. 171). «Det å være i skapende prosesser med gjenbruksmaterialer bidrar til at barna kan bli kjent med utallige typer materialer og produkter.» (Moe, 2018, s. 171). I barnehagen skal vi legge til rette for skapende prosesser, og gjenbruksmaterialer er en ypperlig mulig måte til å skape disse prosessene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50-51). «Arbeid med gjenbruksmaterialer skaper ofte god kunnskap om materialenes egenskaper.» (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 26). Det er noen materialer som har god slitestyrke, og andre er skjøre og vil deretter gå lett i stykker (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 26).

Waterhouse (2021) skriver at i faglitteratur om materialer og gjenbruksmaterialer blir denne materialgruppen omtalt med mange ulike benevninger. Overskuddsmaterialer, udefinerte materialer, hverdagsmaterialer, verdifulle materialer, ombruksmaterialer, gratismaterialer og søppelmaterialer er noen ulike eksempler som Waterhouse (2021) nevner (Waterhouse, 2021, s. 86). Waterhouse foretrekker å bruke benevnelser kreativitetsfremmende materialer, gjenbruksmaterialer og ting om denne materialgruppen. Hun mener det fordi at vi er nødt til å tenke annerledes i møte med disse materialene, enn det vi må med mange andre materialer i skapende prosesser (Waterhouse, 2021, s. 86).

Waterhouse (2021) skriver at det er mange som begrunner bruken av gjenbruksmaterialer med at det er gratis. «At materialene er gratis, er selvsagt en positiv bieffekt, men for at de skal kunne transformeres til kunstneriske uttrykk, må de ha noen materielle kvaliteter som har betydning for det ferdig uttrykket.» (Waterhouse, 2021, s. 87). Hun mener at gjenbruksmaterialer skal fremme og styrke barns kreative og kunstneriske kompetanse. Det handler om kvaliteten på de ulike gjenbruksmaterialene (Waterhouse, 2021, s. 86-87).

Moe (2018) skriver at noen forbinder gjenbruksmaterialer med noe som er mindre verdt, og at det blir sett på som en erstatning for et «skikkelig» materiale. Et produkt som er laget av gjenbruksmaterialer kan fremstå som annenrangs. Vi omtaler ofte slike materialer som «søppel», fordi det nettopp ville havnet der hvis de ikke hadde blitt brukt til det skapende

arbeidet (Moe, 2018, s. 171). «Å jobbe med et begrenset antall kjente materialer som en kan bestille fra faste leverandører, vil som regel ta mindre tid enn å skulle samle og ordne nye og varierte materialer.» (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 248). Bråten og Kvalbein (2014) skriver at det er mange pedagoger som antakelig vil føle at de har for lite av både tid og penger (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 248).

Bærekraftig fokus

Rammeplanen (2017) sier:

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

En Grønt-Flagg sertifisering vil sikre at barnehagen blir involvert i miljøopplærende og praktiske aktiviteter som engasjerer. Grønt Flagg er et eksempel på et effektivt virkemiddel for å innføre kontinuerlig miljøundervisning og læring for bærekraftig utvikling i skoler og barnehagen (Grønt Flagg, udatert). Å jobbe med bærekraftig pedagogikk i barnehagen vil si at man er bevisst på bærekraftige prinsipper som er knyttet til natur, miljø og ressursfordeling på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. De ansatte i barnehagen er nødt til å gå foran som gode rollemodeller. Barna er nødt til å få erfare ulike måter å handle bærekraftig på (Waterhouse, 2021, s. 168-169).

FHI advarer mot gjenbrukstrend i barnehager

I en artikkel fra NRK advarer FHI mot gjenbrukstrend i barnehager. De advarer blant annet om at materialene kan inneholde skadelige stoffer. Miljørettet helsevern i Vestfold ble bekymret da de gjennomførte tilsynsrunde i vinter. De mener at materialene ikke er kvalitetssikret på lik linje som leker er (Indreiten, 2021). FHI anbefaler at barnehagene skal holde seg til trygge gjenbruksmaterialer. Noen av materialene som blir brukt kan inneholde eventuelle miljøgifter eller at barna potensielt kan bli skadet av disse på andre måter (Indreiten, 2021). Mona Fredriksen Tranvåg forteller at gjenbruksmaterialer ikke er kvalitetssikret slik leker er. Tranvåg er saksbehandler i Miljøretta helsevern og hun er bekymret for eventuelle miljøgifter, eller at barna kan bli skadet på andre måter (Indreiten, 2021).

Remida

Norges første ReMida-senter ble etablert i Trondheim og er et senter som blant annet barn og unge kan besøke for å utforske ulike materialer. ReMida er et gjenbrukssenter som kan gi både barn, unge og barnehagelærere inspirasjon og kunnskap (Waterhouse, 2021, s. 87). Det er en inspirasjon og kunnskap som er mulig å ta med seg inn i barnehagen. «De kan også få materialer som de kan ta med til barnehagen.» (Waterhouse, 2021, s. 87).

I Norge finnes det flere gjenbrukssentere som gir både barn og pedagoger overskuddsmaterialer fra både butikker og bedrifter (Moe, 2018, s. 172). «Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 56). Barnehagen skal bidra til at barna får muligheten til å bli kjent med eget nærmiljø, og da er det en mulighet å se på hvilke muligheter av gjenbrukssentere som finnes i området.

2.3 Ute- og inne rommet i barnehagen

I barnehagen befinner vi oss både inne og ute. I rammeplanen står det at «personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

Buaas (2016) skriver at begrepet mestring ofte blir satt i forbindelse med fysisk aktivitet, og i mange tilfeller kan fysisk aktivitet settes i sammenhengen med lek og skapende aktiviteter med materialer. Vi kan både tegne og male ute, men ifølge Buaas står arbeid med tredimensjonale materialer i store formater i en særstilling. Det kan være av naturmaterialer eller gjenbruksmaterialer (Buaas, 2016, s. 68). «I utendørs arbeid med materialer utvikles ferdigheter og kunnskap om materialenes egenskaper; om rom og volum, natur, kultur og arkitektur.» (Buaas, 2016, s. 72). I tillegg stimuleres sensitivitet og kreativ evne (Buaas, 2016, s. 72). Når vi presenterer barn for et variert utvalg av naturmaterialer som kvister, leire og stein samt materialer fra byggeplasser og byggeklosser vil vi gi dem et mangfold av muligheter til å bygge rom med forskjellig form, størrelser og karakter (Buaas, 2016, s. 72). «Arbeid med naturmaterialer kan også gi barn større forståelse av sammenhenger i naturen.» (Waterhouse, 2021, s. 89). Waterhouse (2021) sier at arbeid i utemiljøet med slike materialer

kan gi sanselige opplevelser og utfordringer der hele kroppen tas i bruk (Waterhouse, 2021, s. 89). «Ødelagt utstyr og materialer med dårlig kvalitet skaper frustrasjon, blir ikke tatt vare på og ender fort som søppel.» (Waterhouse, 2021, s. 89). Waterhouse (2021) mener at det handler om å velge utstyr og materialer som har god kvalitet, fordi at ting ikke vil bli ødelagt og deretter må erstattes (Waterhouse, 2021, s. 89).

Rommet som den tredje pedagogen

«Arven fra Friedrich Fröbel og Maria Montessori vektla et vakkert pedagogisk miljø som en forutsetning for at barn skal dannes, trives og lære.» (Frisch, 2018, s. 49). Reggiobarnehagene har utviklet det estetiske og pedagogiske miljøet rundt barna, og vektlegger dette ved å kalle rommet for «den tredje pedagog». Vi kan dele opp dette ved at den første pedagogen er læreren, den andre er barna som lærere for hverandre og den tredje blir rommet og det fysiske miljøet (Frisch, 2018, s. 49).

2.4 Pedagogisk praksis

Rammeplanen (2017) sier: «Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. Årsplanen skal blant annet vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, danning og læring.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

I barnehagen fungerer vi i en pedagogisk praksis. Ifølge Gunnestad (2019) kan vi definere pedagogikk som vitenskapen om undervisning, oppdragelse og danning. Didaktikk har som formål å bedre praksis ved å gi redskaper for refleksjon over ulike pedagogiske prosesser. Didaktikk har en sentral plass i den pedagogiske praksisen vi har i barnehagen (Gunnestad, 2019, s. 15). Didaktikken er med på å gi oss redskaper til å vurdere og ta hensyn til barns medvirkning, kulturenes verdier, barns behov, samfunnets behov m.m. når vi skal legge til rette virksomheten i barnehagen som fremmer barns beste (Gunnestad, 2019, s. 22). Barnehagedidaktikken gir oss begreper til å planlegge, reflektere og vurdere pedagogisk arbeid (Gunnestad, 2019, s. 22).

I barnehagen er leken en sentral arena for læring. Leken er indre motivert og er en viktig del av barns liv. Lek er utforskning, opplevelse og fellesskap. I lek vil barn lære uten å være

oppmerksomme på det selv (Gunnestad, 2019, s. 19). «Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20). I barnehagen skal den pedagogiske praksisen være med på at leken bidrar til barns utvikling og læring.

Barn leker ting de selv er nysgjerrige og interessert i for å utforske og finne ut av hvilke muligheter som ligger der. De øker sin forståelse og kunnskap når de leker med noe de vet om eller ønsker å vite mer om (Øhman, 2012, s. 183). Leken er alltid spontan, frivillig og selvvalgt. Barn skal selve velge hva de vil eksperimentere, undersøke og oppdage. Når de får muligheten til å velge selv vil det gi de en følelse av kontroll og makt (Øhman, 2012, s. 185).

Det er viktig å se barna og ha evne til å være til stede i øyeblikket, det er en betingelse for å faktisk kunne se hva som foregår i et samspill (Buaas, 2016, s. 83). I en studie av yrkesrollene i barnehagen blir det konkludert med at barn fortjener pedagoger som kan forstå barnegruppen ut fra erfaringer og teori, fagliggjøre erfaringer, begrunne sine handler, se på nytt og ikke stivne. (Løkken 1992). (Buaas, 2016, s. 83). Ifølge Buaas sin mening kan disse punktene generaliseres til all pedagogisk praksis der «det pedagogiske møtet» står i fokus (Buaas, 2016, s. 83).

Det finnes flere nettressurser som er nyttige pedagogiske verktøy for de eldste barna i barnehagen for å kunne støtte barns læring om miljøarbeid og bærekraftig utvikling (Bergan & Bjørndal, 2019, s. 33). «De virkelige gode nettsidene bruker et språk som er enkelt for små barn å forstå, eller som støtter barnehagelæreren med materiell for aktiviteter som kan gjøres i barnehagen.» (Bergan & Bjørndal, 2019, s. 33). Naturvakt og Miljøagentene er to eksempler på nettsider som kan være relevante å bruke i den pedagogiske praksisen i barnehagen (Bergan & Bjørndal, 2019, s. 33-34). «Digital teknologi kan i dag implementeres i barnehagens administrative og pedagogiske praksis på nye måter enn tidligere. (Waterhouse, 2021, s. 98). Waterhouse (2021) mener at det dreier seg om både utvikling av teknologiske løsninger som er enklere å benytte seg av, og som er mer tilpasset barnehagens virksomhet. I tillegg handler det om at den digitale kompetansen øker blant barn og personale (Waterhouse, 2021, s. 98). Waterhouse mener at personalets kunnskap og holdninger er avgjørende for hvordan teknologi implementeres i barnehagens faglige virksomhet (Waterhouse, 2021, s. 99).

«Gjennom nettsider og sosiale medier har en også mulighet til å følge driften og høste inspirasjon til egen hverdag.» (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 211). Å ta i bruk nettsider og

sosiale medier bidrar til at det er mulig å følge ulike prosesser som blir gjort, og deretter eventuelt ta inspirasjon som kan bli brukt i barnehagehverdagen. «Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). Den digitale praksisen kan bidra til at barna får muligheten til å tilegne seg kreativitet og læring ved å se på ulike prosesser digitalt fra gjenbrukssenter og bruktbutikker. Det kan deretter bidra til at barna kan ta i bruk inspirasjonen og bruke denne i leken. Når barn samarbeider med sine omgivelser ved å ta i bruk ulike materialer i samspill med venner vil det bidra til at deres meningsskaping maksimeres (Öhman, 2012, s. 77).

3. Metode

«Vitenskapelig metode er framgangsmåter eller «teknikker» for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål.» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). For å finne svar på ulike typer forskningsspørsmål er man nødt til å ta i bruk en type metode. Å bruke metode vil være med på å gi forskjellig informasjon som kan brukes videre for å finne svar på de ulike forskningsspørsmålene. Vi kan analysere og tolke dataen vi samler inn. Det er en sentral del av empirisk forskning (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28).

Vi kan skille mellom to hovedtyper for metode og det er kvalitativ og kvantitativ metode. «Kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydning, mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall.» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Et eksempel på en kvalitativ metode er intervju, og et eksempel på kvantitativ metode er spørreskjema. Kvalitative studier kjennetegnes ved at metodeopplegget kan være preget av fleksibilitet. Det vil si at vi kan endre utformingen av prosjektene i løpet av undersøkelsesprosessen og kan deretter innarbeide nye utfordringer og erfaringer underveis (Thagaard, 2018, s. 16).

I min bacheloroppgave har jeg bestemt å bruke den kvalitative metoden som er intervju. Bergsland og Jæger (2022) skriver at når man benytter kvalitativt intervju for å samle inn data, er man nødt til å kunne argumentere for at det var et berettiget valg med tanke på studiens problemstilling og mål (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). Problemstillingen min handler om hvilke erfaringer ansatte har med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis. For å få informasjon og kunnskap om de ansatte sine erfaringer er jeg derfor nødt til å

gjennomføre intervju. Jeg skal bruke intervju som datainnsamlingsmetode og dette legger til rette for at jeg får muligheten til å få svar som gir mulighet til å forske videre på problemstillingen min.

3.1 Intervju

«Intervju er en særlig velegnet metode for å få kjennskap til hvordan personer som intervjues, opplever og forstår seg selv og sine omgivelser.» (Thagaard, 2018, s. 53). I min fremgangsmåte av å gjennomføre intervju bestemte jeg meg for å intervju mine informanter én-til én. Thagaard skriver at intervju med enkeltpersoner er den vanligste fremgangsmåten som blir brukt (Thagaard, 2018, s. 92). Grunnen til at jeg gjennomførte intervju med enkeltpersoner er fordi at jeg tror det gir best utbytte for min mulighet til å forske over problemstillingen min.

I forkant av intervjuene sendte jeg intervjuguiden til alle informantene. Intervjuguiden blir laget med utgangspunktet i egen problemstilling og tema som skal belyses (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). For å få en godt forankret og givende intervjuguide var det viktig for meg å jobbe grundig med denne i startfasen av bachelorprosessen. «Bacheloroppgaven er et selvstendig arbeid med krav om veiledning.» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 52). Jeg fikk god veiledning i prosessen med å ferdigstille intervjuguiden. Veiledningen var med på å gi meg en større forståelse og erfaring over hvordan jeg kunne gjennomføre intervju som ville gi rikelig med datamateriale. Åpne spørsmål er med på å invitere intervjupersonen til å presentere ulike erfaringer og synspunkter (Thagaard, 2018, s. 97). Åpne spørsmål er en ypperlig faktor for å få utfyllende og gode svar. Det var en baktanke da jeg var i prosessen med å ferdigstille intervjuguiden. Åpne spørsmål bidrar til at intervjupersonen får muligheten til å dele erfaringer og synspunkter som kan være relevante for meg i min prosess med å skaffe datamateriale for å analysere og drøfte problemstillingen.

3.2 Valg av informant

«I intervju- og observasjonsstudier representerer utvalget personer.» (Thagaard, 2018, s. 54).

De ulike personene som er representert i min intervjustudie er tre pedagogiske ledere.

«Strategisk utvelging er basert på at vi systematisk velger personer eller enheter som har egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske i forhold til problemstillingen.» (Thagaard, 2018, s. 54). Jeg har foretatt et strategisk utvalg, fordi personene jeg har valgt har både egenskaper og kvalifikasjoner som er strategiske og relevante i forhold til problemstillingen. Informantene har jobbet fire, fem og ni år i barnehagen. De har ulik fartstid i barnehagen og det betyr at de sitter på forskjellige egenskaper og kvalifikasjoner.

Thagaard (2018) skriver at det viser seg at personer med høyere utdanning stort sett er mer villige til å delta i kvalitative studier enn personer som besitter lite utdanning. (Thagaard, 2018, s. 57). For å få best mulig informasjon og data for bacheloroppgaven min har jeg gjennomført intervju av tre forskjellige pedagogiske ledere fra praksisbarnehagen. De har ulik bakgrunn og erfaring i barnehagen, og det er med på å gi meg ulik informasjon og data som kan gi forskjellige svar på de ulike forskningsspørsmålene. I tillegg vil det legge til rette for at det er mulig å se på hvilke elementer de enten er enige eller uenige om når det gjelder temaet om gjenbruksmaterialer. Den ene informanten har blant annet et brennende engasjement for gjenbruksmaterialer og det vil bidra til at jeg kan få en stor mengde data fra intervjuet. Alle de tre pedagogiske lederne jobber i praksisbarnehagen min, men det er på forskjellige avdelinger. To av intervjuene ble gjennomført fysisk i barnehagen, og den ene ble gjennomført via Zoom. Grunnen til at det ene ble gjort på Zoom er fordi informanten var sykemeldt da jeg skulle gjennomføre intervjuet.

3.3 Kritikk til metode

I oppgaven min brukte jeg den kvalitative metoden intervju. For å styrke oppgaven kunne jeg tatt i bruk metodetriangulering. Det handler om en kombinasjon av forskjellige metoder for å belyse et tema (Bergsland & Jæger, 2022, s. 31). Det vil si at man både tar i bruk både

kvalitative og kvantitative metoder. Det kunne vært interessant og tatt i bruk flere metoder for å sammenligne ulike typer datamateriale.

Det ene intervjuet ble gjennomført på Zoom. I mitt eget hode synes jeg det beste er å gjennomføre fysiske møter. Det gir meg muligheten til å se vedkommende fysisk i øynene og en helt annen opplevelse enn å gjennomføre via Zoom og videokamera. I tillegg opplevde vi noen tekniske problemer med lyden som påvirket enkelte deler av intervjuet.

I kvantitativ forskning blir begrepene reliabilitet og validitet brukt om vurderingen av studiens kvalitet. Reliabilitet i kvalitative studier kan knyttes til spørsmålet om pålitelighet, om hvor pålitelig datamaterialet er, om forskningen blir utført på en tillitvekkende måte (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). I tillegg dreier det seg om hvordan datamaterialet er samlet inn og hvordan det bearbeides, tolkes og analyseres (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44).

Jeg var nødt til å søke SIKT, fordi jeg ønsket å ta lydopptak av intervjuene. Stemme på lydopptak regnes som en personopplysning og det utløser meldeplikt til SIKT (Bergsland & Jæger, 2022, s. 49). I etterkant var jeg nødt til å transkribere disse og slettet deretter lydopptakene. Det var en lang prosess som tok mye tid i arbeidet med bacheloroppgaven. En annen metode jeg kunne brukt er å få en annen person til å transkribere mens jeg gjennomførte intervjuet. Det ville gitt meg muligheten til å spare tid.

3.4 Ethiske retningslinjer

Hvordan man håndterer data som genereres, spesielt om man bruker opptak av lyd og/eller bilde/video er et viktig etisk aspekt (Tjora, 2021, s. 96). «Vi må alltid eksplisitt spørre informantene om det er greit at vi gjør et opptak av intervjuet.» (Tjora, 2021, s. 180). I tillegg er vi nødt til å opplyse om hvordan opptakene skal oppbevares, hvordan de skal brukes og når de skal slettes (Tjora, 2021, s. 180).

Den nasjonale forskningsetiske komité (NESH) har noen generelle krav til etikk i samfunnsforskning og det tar for seg blant annet informert samtykke, personopplysninger og retten til å trekke seg fra ulike forskningsprosjekter (Tjora, 2021, s. 54). Deltakere i et forskningsprosjekt er opplyst om sitt informerte samtykke og retten til å trekke seg på hvilket som helst tidspunkt. Det kan likevel være slik at etter et direkte møte med hverandre så kan

det hende de vegrer seg for å «svikte» (Tjora, 2021, s. 55). Det er derfor viktig å være bevisst over at en slik situasjon kan oppstå, og respektere valget til de potensielle deltakerne.

Det kan oppstå følelsesmessige situasjoner i gjennomføringen av et intervju, og da er det viktig å informere deltakerne at det er lov å avslutte intervjuet når som helst. «Det blir intervjuerens ansvar å begrense følelsesmessige problemer som følge av intervjuet.» (Tjora, 2021, s. 188). Det er viktig å ta i betraktning om disse følelsesmessige problemene, og ta i bruk etisk praksis for å løse disse. Thagaard skriver at kvalitative metoder preges av en økende bevissthet rundt etiske retningslinjer, og vil skape forventninger om at forskere utviser en etisk praksis i sitt forskningsprosjekt (Thagaard, 2018, s. 2021).

«Konfidensialitet medfører at man ikke offentliggjør personlige data som kan avsløre deltakernes identitet.» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). Forskeren er nødt til å ivareta anonymiteten til de ulike informantene. I kvalitative studier som intervju kan det være vanskeligere å ivareta anonymiteten til informantene sammenliknet med en kvantitativ spørreundersøkelse (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). Det er fordi informanten kan fortelle om opplevelser og hendelser som vedkommende har opplevd med egne ord, og det kan bidra til at historien kan bli gjenkjennbar for andre. «For å sikre konfidensialitet må derfor studenten gi koder eller fiktive navn på deltakerne i selve bacheloroppgaven.» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). I min bacheloroppgave skal deltakerne bli brukt som koden informant. Det legger til rette for konfidensialitet, fordi deltakerne blir anonymisert ved hjelp av koden informant. Thagaard (2018) skriver at personlige opplysninger vanligvis skal være aidentifisert, mens formidling og publisering av forskningsmaterialet vanligvis skal være anonymisert (Thagaard, 2018, s. 24).

«Utgangspunktet for ethvert forskningsprosjekt er prinsippet om at forskeren må ha deltakerens informerte samtykke.» (Thagaard, 2018, s. 22). Informert samtykke baserer seg på respekten for menneskets råderett over eget liv, og at vedkommende har kontroll over opplysningene om seg selv som deles med andre (Thagaard, 2018, s. 23).

4. Presentasjon og drøfting av funn

Problemstilling

«Hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?»

I dette kapittelet skal jeg presentere og drøfte funnene mine. Drøfting og funn vil presenteres i samme kapittel. Jeg skal presentere et og et funn underveis, og vil følge opp disse ved å ta i bruk drøfting. Det er totalt tre informanter som har blitt intervjuet. De vil bli omtalt som «Informant A», «Informant B» og «Informant C».

I etterkant av analysedelen fra intervjuene har jeg kommet fram til å dele funnene i fire kategorier. De fire kategoriene er rom i barnehagen, tanker om gjenbruksmaterialer i barnehagen, skadelige stoffer i gjenbruksmaterialer og holdninger i personalgruppen om gjenbruksmaterialer.

Spørsmålene som tar i utgangspunkt i de ulike funnene er fra intervjuguiden, og denne ligger i det siste kapitlet i bacheloroppgaven som heter vedlegg.

4.1 Rom i barnehagen

Under denne kategorien skal jeg plassere funnene som handler om de ulike rommene i barnehagen. Det gjelder både inne og ute.

Informant A har tatt fordypning i kunst og ser på seg selv som en kunstpedagog. Informanten sier at materialer, og spesielt gjenbruksmaterialer er noe vedkommende brenner for. Barn er nødt til å erfare ekte møter med forskjellige materialer. Informanten jobber på en småbarnsavdeling, og mener det er viktig at barna får en opplevelse av materialer i en tidlig alder både i inne- og uterommet. Informanten mener at barn skal få muligheten til å oppleve ulike varianter av materialer i barnehagen. Det er slik jeg presenterer i teori kapitlet om materialer i barnehagen, slik Waterhouse mener at barn skal møte varierte materialer i barnehagen (Waterhouse, 2021, s. 130).

Informant B jobber på en storbarnsavdeling og forteller at de har mye erfaring med å ta i bruk gjenbruksmaterialer inne på avdelingen. De bruker det blant annet i form av å lage butikk med barna. Informanten forteller at det er en veldig populær lek som stadig blir gjennomført i barnehagehverdagen. Leken legger til rette for den spontane, frivillige og selvvalgte muligheten til å være i lek, slik jeg presenterer i teori kapitlet om pedagogisk praksis av Øhman. (Øhman, 2012, s. 183). Informanten mener at det er positivt at det er en lek som er populær, men påpeker at leken krever stort tilsyn av voksne i forhold til materialene. Informanten sier at det alltid skal være en voksenperson i butikken, både for å ha en oversikt over leken og gjenbruksmaterialene. For å ha evne til å være til stede i øyeblikket er det positivt at det befinner seg en voksenperson i butikken. Det er slik Buaas formidler om å kunne se hva som foregår i et samspill (Buaas, 2016, s. 83). Det legger til rette for at voksenpersonen blant annet kan veilede barna om hvordan vi kan ta i bruk gjenbruksmaterialene fra butikken, og være en lekpartner med dem. De ulike materialene må bli gjennomgått jevnlig og byttet ut når man ser potensielle farer. Fra kapitlet om ute- og inne rommet i barnehagen kan vi se at Waterhouse (2021) mener at det er viktig med god kvalitet på materialer og utstyr, og det betyr at vi ofte er nødt til å erstatte materialene for å opprettholde god kvalitet på ulike gjenbruksmaterialer (Waterhouse, 2021, s. 89). De ansatte i barnehagen kan for eksempel innlede samtaler med barnegruppen om hvorfor de er nødt til å kaste og erstatte ulike gjenbruksmaterialer.

Informant C jobber på en småbarnsavdeling. Både Informant B og C sier at ketchupflasker, eggekartonger og melkekartonger er eksempler på gjenbruksmaterialer som de har i bruk inne på avdelingen. Begge forteller at det burde vært et større samspill og mer samtale med barnegruppene om de ulike materialene. Slik begge forteller kan vi se at de ansatte i barnehagen burde være en aktiv samtalepartner med barna angående de ulike gjenbruksmaterialene. Det kan sørge for at de får en større forståelse, tilknytning og erfaring over hva gjenbruk betyr, og hvorfor disse materialene finnes inne på avdelingen. Slik jeg presenterer i teori kapitlet om pedagogisk praksis kan vi se at Waterhouse mener at det finnes flere teknologiske løsninger som er mer tilpasset barnehagens virksomhet (Waterhouse, 2021, s. 98). Det legger til rette for at det for eksempel er mulig å gjennomføre ulike aktiviteter som samlingsstund både i inne- og uterommet som handler om gjenbruksmaterialer. Digital teknologi kan være en faktor for at den pedagogiske praksisen i barnehagen kan bli synliggjort i større grad i barnehagen, fordi det finnes mange muligheter som deretter kan bidra til at barna får en større forståelse med eksempelvis gjenbruk- og gjenbruksmaterialer.

«Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). Å gjennomføre samlingsstund, spesielt i uterommet, med bruk av digitale medier og temaet gjenbruksmaterialer kan være en spennende og ny erfaring for barna som kan legge til rette for at personalet kan være aktive i samspill med barna.

Informant B forteller om et innsamlingsprosjekt som de gjennomførte sammen med foreldregruppen. De etterspurte spesifikt gjenbrukte husholdningsartikler, og fikk inn en god del materialer. «Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10). Barna synes det var gøy å ta med ting hjemmefra som de selv hadde vært med å vaske. Alle på avdelingen visste hva som kom fra hvem, og de fikk eieforhold til sitt eget gjenbruksmateriale. Det betyr at barna fikk kjenne på tilhørighet og glede ved å delta i fellesskapet. Det er et viktig element at barna får muligheten til å oppleve tilhørighet og være en del av fellesskapet i barnehagen. Det kan gi barna mestringsopplevelser som de kan ta med seg i løpet av barnehagehverdagen.

Informant C forteller at gjenbruk ikke er noe vedkommende selv brenner skikkelig for, men har likevel et bevisst forhold til. Informanten sier at de har gjort mye i løpet av de siste årene med tanke på gjenbruk og bruken av gjenbruksmaterialer. Det er fordi man skal tenke på miljøet og bruke materialer. Informanten forteller at det dreier seg om det økonomiske og at gjenbruksmaterialer er en faktor for at man kan spare penger og at det er gratis. Det er slik Waterhouse (2021) mener at det er mange som begrunner bruken av gjenbruksmaterialer fordi det er gratis (Waterhouse, 2021, s. 87). Informanten mener at det ikke alltid er lett å få penger fra barnehagen til å kjøpe materialer man trenger. Det legger til rette for at man må bruke kreativiteten til å tenke nye baner, og for eksempel ta med materialer hjemmefra. I en slik situasjon kan det være en mulighet for de ansatte i barnehagen å tenke kreativt og bidra med ulike gjenbruksmaterialer for fellesskapet. I tillegg er det gratis, og det betyr at de ansatte slipper å bruke egne penger på ulike gjenbruksmaterialer som kan implementeres i barnehagen.

Informant B forteller at de har gjennomført flere aktiviteter i uteområdet med forskjellige gjenbruksmaterialer. Informanten sier at barna tar i bruk disse på en kreativ, nysgjerrig og engasjerende måte. Det er slik Buaas påpeker at barna vil få store muligheter til å bygge rom med forskjellige elementer (Buaas, 2016, s. 72). Barna får muligheten til å undre og utforske

seg på en annerledes måte, fordi de møter gjenbruksmaterialer i et annet perspektiv og rom. Å møte gjenbruksmaterialer i uteleken kan for eksempel legge til rette for at barna får bygge rom på nye måter og det sørger for at deres kreative evne vil bli utviklet. De kan blant annet få muligheten til å bruke kvister og blader i uteleken, og kan for eksempel lage deres egen utebutikk. Det legger til rette for at barnegruppen som allerede har butikk i inne rommet, får muligheten til å erfare både forskjeller og likheter med deres butikk inne og ute. Det vil gi barna erfaringer med gjenbruksmaterialer, og det kan støtte deres tilhørighet til gjenbruk. Barna kan for eksempel ta med seg gjenbruksmaterialene som allerede befinner seg inne på avdelingen, og benytte disse i en utebutikk. Det kan bidra til at barna får en større forståelse over å behandle gjenbruksmaterialene på en fornuftig og respektfull måte, slik at de ikke behøver å erstatte disse ofte, fordi de eventuelt blir ødelagt i uteleken.

4.2 Tanker om gjenbruksmaterialer i barnehagen (lagringsplass)

Under denne kategorien skal jeg fortelle om funnene som handler om de ulike tankene rundt gjenbruksmaterialer i barnehagen.

Informant A forteller at begrepet «rot» går igjen når det kommer til motstand av gjenbruksmaterialer i barnehagen. Informanten sier at eget arbeidsbord på kontoret er stappfullt av ulike typer gjenbruksmaterialer. Det er fordi informanten nekter å kaste og vil prøve å bruke det på nytt. Informant A forteller at de fleste av de ansatte i barnehagen er kritiske og påpeker at det blir rot ved å oppbevare gjenbruksmaterialer på arbeidsbordet. Et eksempel på funn er at informanten mener at det er dårlige muligheter til lagringsplass i barnehagen. Informant C forteller også at det er for lite muligheter for lagringsplass i barnehagen, og at det er med på å svekke deres mulighet til å ta i bruk gjenbruksmaterialer i større grad i løpet av barnehagehverdagen. Informant A sier at de er nødt til å få et bedre system til å oppbevare de forskjellige gjenbruksmaterialene. Informanten har erfaring med gode muligheter for lagringsplass i andre barnehager, og mener at de er nødt til å finne løsninger for å bli bedre på dette i deres nåværende barnehage.

Informant C forteller at det ikke er nok lagringsplass i barnehagen for å drive aktivt med gjenbruk. Informanten sier at alle mulige kroker i barnehagen er brukt opp, og at det legger til rette for at det ikke er plass til å oppbevare gjenbruksmaterialer. Informant C mener at det er

vanskelig med oppbevaring, fordi barnehagen er konstruert og bygd slik den er. De ulike rommene er allerede fylt opp med andre materialer, og det er ikke nok plass i helhet for å drive med aktiv bruk av gjenbruksmaterialer i barnehagen. Alle informantene er enige i deres synspunkt om lagringsplass, og skulle ønske det var større muligheter i barnehagen.

I tidligere barnehager har Informant A opplevd å være en del av Reggio-Emilia pedagogikken. Det er slik Bråten og Kvalbein (2014) påpeker at det er mange norske barnehager i dag som mener at de jobber Reggio-Emilia inspirert (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 207). Informant A ønsker at barnehagen som vedkommende jobber i skal ta i bruk Reggio-Emilia pedagogikken i større grad. Informanten ønsker at barnehagen skal skape en form for et «mini-Remida». Waterhouse (2021) mener at blant annet barnehagelærere kan få både inspirasjon og kunnskap fra et besøk hos Remida, slik jeg har presentert i teori kapitlet om gjenbruk- og gjenbruksmaterialer (Waterhouse, 2021, s. 87). Informanten sier at et «mini-Remida» kan være en bidragsyter i barnehagen som kan legge til rette for at barna kan få en større erfaring og tilhørighet til gjenbruksmaterialer.

Informant A mener at utfordringene som gjelder angående lagringsplass er en faktor til at det ikke har blitt gjennomført et «mini-Remida» prosjekt i barnehagen. Informanten kommer med et eksempel om at de kunne laget en vegg som er inspirert av Remida og at dette kunne lagt til rette for at barna kunne lekt og undret seg over disse ulike gjenbruksmaterialene. Det er mulig å dra på besøk til bruktbutikker eller et Remida lignende sted og få en erfaring over hva som befinner seg her. Det kan bidra til at de ansatte kan få inspirasjon til å ta i bruk gjenbruksmaterialer og lagre disse i barnehagen. Et annet eksempel er å ta i bruk digitale verktøy og se hvilke muligheter som finnes for bruk av gjenbruksmaterialer i barnehagen. Det er slik Bråten og Kvalbein (2014) forteller om at det finnes flere sosiale medier og nettsider, og disse kan inspirere og gi tips til hvordan det kan være mulig å benytte seg av gjenbruksmaterialer (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 211).

Informant B og C har tidligere hørt om Remida, men de forteller at de ikke har noe særlig kunnskap om hva det i prinsippet gjelder. «Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50). Begge informantene forteller at når barna er kreative og lager ulike ting av gjenbruksmaterialer, vil disse være til utstilling på avdelingen deres. De har opplevd at foreldrene synes det er interessant med utstilling, og at det er med på å skape en form for et mini gjenbrukssenter. Både Informant B og C forteller at det er noe de i praksis

ikke selv har vært bevisst over, men forstår at de er med på et «mini-Remida» lignende prosjekt i barnehagen likevel. Å lage en utstilling med gjenbruksmaterialer er en ypperlig mulighet for at barna får en tilhørighet til sitt eget produkt. Det kan være med på å skape en fellesskapsfølelse på avdelingen, fordi barnegruppen har laget ulike produkter av gjenbruk som de kan vise på en utstilling til blant annet både foreldre, barn og ansatte i barnehagen. Det betyr at det finnes enkelte muligheter for å ta i bruk gjenbruksmaterialer i barnehagen, uavhengig om det blir sagt at det er lite lagringsplass. Det finnes muligheter, og disse mulighetene er de ansatte nødt til å ta i bruk. Det vil være med på å løfte den pedagogiske praksisen i barnehagen.

4.3 Skadelige stoffer i gjenbruksmaterialer

Under denne kategorien skal jeg fortelle om funnene som gjelder angående skadelige stoffer i gjenbruksmaterialer.

Informant B forteller at naturgjenbruk er noe vedkommende er tilhenger av og bruker ofte selv i den pedagogiske praksisen. Informanten mener at naturen er en kjempeflott ressurs, og at det er mange muligheter til å gjenbruke materialer fra naturen. Steiner, blader og pinner er ulike eksempler på naturmaterialer som Informant A synes er kreativitetsfremmende og gode i både lek og når man skal lage ulike ting ved hjelp av forskjellige materialer. Informant B har opplevd at gjenbruksmaterialer (personlige husholdningsprodukter) har blitt tatt i bruk inne i barnehagen og har skadet barn. Et eksempel som blir fortalt er når avdelingen tar i bruk leverposteibokser som er laget av metall. De blir ofte brukt til maling og Informant B har opplevd at flere barn har skadet seg på disse.

Informant B deler et annet eksempel fra praksis. Det handler om at i praksisbarnehagen brukte de små juiceflasker som sanseflasker. Den ene korken var ikke limt nok igjen, og denne åpnet seg under lek og kunne potensielt skadet barna fordi den besto av mange små biter. Det skjedde ingen ulykke i dette eksempelet, men det er et eksempel på at gjenbruksmaterialer kan forårsake skade for barna. Fra teori kapitlet om gjenbruk- og gjenbruksmaterialer ser vi at Mona Fredriksen Tranvåg fra artikkelen om at FHI advarer mot gjenbrukstrend i barnehagen forteller at gjenbruksmaterialer ikke er kvalitetssikret slik leker er. (Indreiten, 2021).

Informant B forteller at de er nødt til å ha en jevn utskiftning av materialene. Det som er i plast blir blant annet ødelagt. Informanten mener at det er enkelte materialer som ikke er brukbare. Det handler om potensielt skadefare eller at de rett og slett ikke er egnet i bruk. (Indreiten, 2021). Informant B forteller at det er viktig å drive med en bærekraftig pedagogikk i barnehagen og viser til avfallspyramiden. I teori kapitlet skriver jeg om avfallspyramiden (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 25). Informanten forteller at de ansatte på avdelingen er bevisst på å redusere avfall. Informanten sier at de har tatt i bruk avfallspyramiden på ulike avdelingsmøter, og de er bevisst på å benytte denne i pedagogisk praksis. Informant B sier at de ønsker å redusere avfall, men ulike materialer som for eksempel plast blir ødelagt og kastet. Informanten forteller at de enkelte ganger snakker med barnegruppen om ødelagte materialer og hva som skjer med disse når de blir ødelagt og må erstattes på nytt. De forteller barna at de kan skade seg på ødelagte materialer, og at det er viktig å behandle materialene på en fornuftig og respektfull måte. Informant B forteller videre at de ansatte på avdelingen bør bli bedre på å gjennomføre flere samtaler med barnegruppen. Å kommunisere med barna om ødelagte materialer kan bidra til mindre avfall og færre potensielle skader på avdelingen.

Informant C sier at når de tar med naturmaterialer inn i barnehagen, pleier de å se over disse. De tar ikke med ting som kan være skadelige for barna. Det er et tema som de snakker i stor grad om i personalgruppen på avdelingen. Informant C deler et eksempel fra skogen.

Avdelingen er ofte ute i nærmiljøet og i skogen. Barna skulle lete etter kongler, og noen av disse hadde tagger på seg. Det kan skade barna, og i denne situasjonen endte det opp med at de voksne plukket konglene. De tok med konglene tilbake til barnehagen, fjernet taggene og deretter kunne barna ta i bruk disse fordi det ble trygt. «Personalet skal legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 53). Slik jeg presenterer i teori kapitlet om pedagogisk praksis nevner jeg om viktigheten av leken i barnehagen som Öhman påpeker (Öhman, 2012, s. 85). Informant C forteller at konglene har vært en inspirasjonskilde for barna, og de undrer seg over disse.

Informant A forteller at de har små smoothiekorker på avdelingen deres. Det er en småbarnsavdeling, og de har opplevd at barna har tatt disse i munnen. Informanten sier at de ansatte på avdelingen er bevisst på at barna ikke skal ta korkene i munnen, men at de kan føle, utforske og undre seg på andre måter. De snakker med barna om materialet er hardt eller mykt og bekrefter barnas følelser og behov. For at barna ikke skal ta korkene i munnen, og deretter oppleve en uheldig situasjon, er de ansatte nødt til å ha en aktiv tilstedeværelse i samspill med

barna. Det er slik Buaas (2016) forteller om at det er viktig å se barna og ha evne til å være til stede i øyeblikket (Buaas, 2016, s. 83). For å være til stede i øyeblikket er det viktig at de ansatte er profesjonelle i jobben og er påskrudd i enhver situasjon. Det er viktig at de ansatte kommuniserer med hverandre. Det vil være med på å hindre eventuelle uheldige situasjoner, fordi vi er observante og følger med på hva som skjer i barnehagehverdagen.

Informant B sier at noen av gjenbruksmaterialene på avdelingen deres blir forsøkt reparert, og de reparerer de materialene som faktisk har en mulighet til å bli reparert. Kvalbein og Bråten (2016) påpeker at når man selv er med på å reparere et ødelagt materiale, kan det legge til rette for at det er en større sjans for at man ønsker å gjenbruke det (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 26). Informant B sier at de har erfart flere eksempler på at de gjenbraker materialene, og at barna opplever glede og tilhørighet av å bidra i felleskapet. De bruker mye tid med teip og lim for å reparere de ulike gjenbruksmaterialene. Informant B forteller at det kommer til et punkt hvor ting blir såpass ødelagt at det er farlig, hvis det fortsettes å leke med. Når det oppstår en slik situasjon blir gjenbruksmaterialene kastet. Å reparere et material kan bidra til glede, stolthet og tilhørighet. I en slik situasjon er det mulig å involvere barnegruppen. Det vil gi de kunnskap og erfaring om gjenbruk. Barna får muligheten til å fremme deres kunstneriske og kreative kompetanse ved å bidra i en repareringsprosess.

Informant B forteller om opplevelser av at barna har skadet seg på ulike leverposteibokser. Det vil si at enkelte gjenbruksmaterialer i barnehagen kan forårsake skader, selv om de voksne går over materialene for å bekrefte at kvaliteten på materialet er brukbart. Informanten sier at det er flere barn som har opplevd skader med leverposteiboksene, og det betyr at flere barn har fått en uheldig opplevelse med bruk av et eksempel på gjenbruksmateriale. Det kan for eksempel være mulig å erstatte disse leverposteiboksene med andre type gjenbruksmaterialer som kan bli brukt i malingssituasjoner. Det kan være med på å hindre flere uheldige opplevelser med skader for barna ved bruk av gjenbruksmaterialer.

4.4 Holdninger i personalgruppen om gjenbruksmaterialer

Under denne kategorien skal jeg fortelle om funnene blant de ulike holdningene som finnes i personalgruppen til de pedagogiske lederne som ble intervjuet i denne bacheloroppgaven.

Informant A sine erfaringer fra nåværende barnehage er at de ansatte gjerne ønsker og vil bruke gjenbruksmaterialer, men at i realiteten handler det om tid. Informanten sier at det er knapt med tid, og det er en grunn til at det ikke blir like stort fokus om gjenbruksmaterialer. I teori kapitlet om pedagogisk praksis skriver jeg om Gunnestad sin teori om didaktikk og at barnehagedidaktikken er med på å gi oss begreper til å planlegge, reflektere og vurdere pedagogisk praksis (Gunnestad, 2019, s. 22). Informant A forteller at barnehagedidaktikken er nødt til å bli brukt i større grad, og at de ansatte på avdelingen sammen får både planlegge, reflektere og vurdere det pedagogiske arbeidet. Informant A sier at de bør bli bedre på å reflektere om temaet rundt gjenbruksmaterialer i personalgruppen. Informanten forteller at det vil bidra til å løfte den pedagogiske praksisen i barnehagen, fordi flere i personalgruppen får delta og bidra i et større perspektiv. Både Informant A og C forteller at det er andre elementer som oppstår, og at det bidrar til at fokuset om gjenbruksmaterialer blir nedprioritert.

Informant A sier også at tid og penger er en åpenbar faktor som gjør det komplisert å få det til i praksis, men at man likevel er nødt til å ta tak i de ressursene som finnes og jobbe ut ifra disse. Det er slik Bråten og Kvalbein (2014) påpeker om tid og penger (Bråten & Kvalbein, 2014, s. 248). Vi kan se et direkte eksempel fra en barnehagepedagog om at tid og penger spiller inn en rolle angående å ta i bruk gjenbruksmaterialer. Det kan være vanskelig i barnehagen å kjøpe inn nye materialer, fordi det handler om bruken av penger. Det kan blant annet være med på å påvirke den pedagogiske praksisen i barnehager, fordi det ikke er nok økonomi og det vil deretter legge premisser om at barna ikke får erfare og utforske med nye materialer.

Informant B forteller også om viktigheten av å involvere hele personalgruppen i de ulike pedagogiske prosessene som skjer på avdelingen. Informanten deler et eksempel om en erfaring fra en pedagogisk leder fra en annen barnehage. Det handler om at den pedagogiske lederen lager spennende periodeplaner, men ikke involverer resten av personalgruppen. Det er med på å gjøre det vanskelig for personalgruppen, fordi man ikke får innsyn og muligheten til å være med i planleggingsfasen. Informanten forteller at man sitter igjen med en følelse av å få noe tredd over hodet sitt og at dette er noe som skal gjøres, fordi den pedagogiske lederen har tatt en beslutning. Informanten sin erfaring fra dette eksempelet er at man ikke får noen form for eierskap til prosjektet og heller ikke får et emosjonelt forhold til det, selv om man likevel er glad i gjenbruk- og gjenbruksmaterialer.

Informant A forteller at det er et avgjørende element å involvere personalgruppen i slike prosesser, og at det vil skape et mye større engasjement og motivasjon rundt bruken av

gjenbruksmaterialer i praksis. Vi ser at både Informant A og B er enige med hverandre og påpeker at det er viktig å involvere hele personalgruppen i ulike pedagogiske prosesser. Informant B deler en erfaring av å ikke bli sett og involvert i flere prosesser fra fortiden, og er tydelig på at dette ikke skal skje i fremtiden med enhver personalgruppe. Informanten sier at vedkommende føler seg heldig med bakgrunnen som tidligere pedagogisk medarbeider, og deretter har tatt steget opp som pedagogisk leder. Informanten sier at det er med på å gi en erfaring som kan bidra til å involvere og inkludere personalgruppen på en annen måte, enn hvordan man ble behandlet i fortiden. Det er positivt for barnehagen at både Informant A og B ser viktigheten av å involvere hele personalgruppen. Det vil legge ulike premisser for at avdelingene kan oppleve gode og spennende opplevelser av å ta i bruk gjenbruk- og gjenbruksmaterialer.

Informant C forteller at det har vært varierte reaksjoner når man spør om å bytte eller låne gjenbruksmaterialer mellom de ulike avdelingene i barnehagen. Informanten deler et eksempel om at noen ansatte sier at man kan låne gjenbruksmaterialer i noen dager, og at det deretter må leveres tilbake til avdelingen. Informanten sier at det kan bidra til at man ikke ønsker å spørre igjen, fordi at man blir møtt med et blikk om at man ikke vil at materialene skal flyttes rundt om i barnehagen. I teori kapitlet om gjenbruk- og gjenbruksmaterialer ser vi at Moe (2018) mener at gjenbruksmaterialer vil bli definert som «søppel» hvis det ikke hadde blitt brukt i det skapende arbeidet (Moe, 2018, s. 171). Et eksempel er at ulike materialer ender opp med å bli ødelagt når det blir brukt på tvers av avdelingene. Informanten mener at det har skapt uheldige situasjoner og uenigheter mellom de ansatte i barnehagen. Informant C sier at det er ulike gjenbruksmaterialer som man får et eieforhold til, men at det er viktig å låne og dele med hverandre. Informanten sier at det er med på å skape glede og fellesskapsfølelse i hele barnehagen, fordi flere barn får muligheten til å undre seg over ulike gjenbruksmaterialer.

Å involvere hele personalgruppen er viktig i barnehagen, slik både Informant A og B forteller. Det kan bidra til at flere vil ta i bruk gjenbruksmaterialer, fordi de selv får muligheten til å både planlegge og påvirke det pedagogiske innholdet på avdelingen. Å involvere alle de ansatte på avdelingen kan være en bidragsyter til å heve kvaliteten i barnehagen. Det kan bidra til et større engasjement og motivasjon i personalgruppen, fordi flere kan oppleve at de blir sett og anerkjent i større grad. «Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.

16). Den pedagogiske lederen på avdelingen er nødt til å legge til rette for at hele personalgruppen blir involvert i de ulike pedagogiske prosessene.

Informant C forteller at ansatte i barnehagen kan møte gjenbruksmaterialer på en annen måte hvis det kan bli omtalt med andre benevninger. Det er slik Waterhouse (2021) mener at vi kan omtale gjenbruksmaterialer med for eksempel kvalitetsfremmede materialer eller hverdagsmaterialer (Waterhouse, 2021, s. 86). Informant C bruker selv benevningen «kvalitetsfremmede materialer» i praksis, og mener at det er med på å øke lysten til å ta i bruk gjenbruksmaterialer i barnehagen. Informanten forteller at egne erfaringer fra barnehagen er at de aller fleste bruker ordet «gjenbruksmaterialer», men at hvis flere tar i bruk andre måter uttale materialene på, kan det bidra til at det blir større fokus og engasjement rundt gjenbruk og gjenbruksmaterialer. Kvalitetsfremmede materialer er en benevning som kan være en døråpner for at flere ansatte i barnehagen kan ta i bruk disse materialene med et positivt syn og en engasjerende måte.

5. Oppsummering

I min bacheloroppgave har jeg svart på problemstillingen: «Hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?». For å svare på problemstillingen har jeg brukt en kvalitativ metode og gjennomført intervju av tre pedagogiske ledere.

I løpet av perioden med å skrive bacheloroppgaven har jeg tilegnet meg mye forskjellig kunnskap som jeg kommer til å ta med meg videre i min rolle som fremtidig pedagogisk leder i barnehagen. Bacheloroppgaven har gitt meg en større forståelse over gjenbruksmaterialer, og det kommer til å påvirke min pedagogiske praksis til å ta i bruk disse materialene når jeg skal begynne å jobbe i barnehagen. I barnehagen kommer jeg til å jobbe med forskjellige mennesker og disse har mest sannsynlig ulikt syn på gjenbruksmaterialer. Vi har forskjellig pedagogisk grunnsyn, og det er spennende å oppleve hvordan vi ser på gjenbruksmaterialer. Det er et interessant element å finne ut av hvordan gjenbruksmaterialer kan bli brukt på best mulig egnet måte i barnehagen. Vi er nødt til å legge til rette for at barna får muligheten til å kjenne på gode og spennende opplevelser med ulik materialbruk. Både barn og voksne møter materialer på forskjellige måter, og det legger til rette for en kreativ og interessant barnehagehverdag. Det er viktig for meg som fremtidig pedagogisk leder i barnehagen å involvere hele personalgruppen i arbeidet med å ta i bruk gjenbruksmaterialer. Ulike

gjenbruksmaterialer kan være en ypperlig mulighet for at barna får oppleve blant annet mestringsfølelse, glede og samhold i barnehagen.

Til slutt ønsker jeg å takke mine veiledere Oddrun Øfsti Brandsæter og Tormod Murud-Riser for relevant og god veiledning. De har bidratt til at jeg har fått oppleve stolthet og mestringsfølelse i prosessen med å ferdigstille bacheloroppgaven.

6. Litteraturliste

Bråten, I. & Kvalbein, Å. (2014). Ting på nytt: En gjenbruksdidaktikk. Bergen: Fagbokforlaget.

Buaas, E. H. (2016). Med himmelen som tak: Barns skapende lek utendørs. (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Frisch, N. S., Letnes, M.-A. & Moe, J. (Red.) (2018). Boka om kunst og håndverk i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget.

Grønt Flagg (udatert). Grønt Flagg: Hvorfor Grønt Flagg? Hentet fra:

<https://grontflagg.fee.no/hvorfor-gront-flagg>

Gunnestad, A. (2019). Didaktikk for barnehagelærere: En innføring. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Indreiten, A. B. (2021, 9. mars). FHI advarer mot gjenbrukstrend i barnehager. NRK Vestfold og Telemark. Hentet fra <https://www.nrk.no/vestfoldogtelemark/fhi-advarer-mot-gjenbrukstrend-i-barnehager-1.15403057>.

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Remida Trondheim (udatert). Remida Trondheim: Hva gjør vi. Hentet fra: <https://remidatrandheim.wordpress.com/>.

Thagaard, T. (2018). Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder. (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Tjora, A. (2021). Kvalitative forskningsmetoder i praksis. (4. utg.). Oslo: Gyldendal.

V, Bergan. & Bjørndal, K, E. W. (Red.). (2019). Bærekraft i praksis i barnehagen. Universitetsforlaget.

Waterhouse, A.-H. L. (2021). I materialenes verden: Perspektiver og praksiser i barnehagens kunstneriske virksomhet. (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Öhman, M. (2012). Det viktigste er å få leke. Oslo: Pedagogisk forum.

7. Vedlegg

7.1 Intervjuguide

❖ Bakgrunn og erfaring som barnehagepedagog

Hvor lenge har du jobbet i barnehage og hvordan er ditt eget syn på gjenbruksmaterialer?

Hva er dine erfaringer med gjenbruksmaterialer?

Hvordan jobber dere i barnehagen med å bruke gjenbruksmaterialer? (både inne og uterommet)

❖ Holdninger i personalgruppa

Hvordan er dialogen med resten av personalgruppen om gjenbruksmaterialer?

Hvordan holdninger har de ansatte til bruk av gjenbruksmaterialer?

Er dere åpne i personalgruppen om deres bruk av gjenbruksmaterialer? (hvordan?)

Har dere møtt motstand om gjenbruksmaterialer? (hvem?)

Hva er motivasjonen for bruk av gjenbruksmaterialer – økonomi? miljø? forventninger utenfra? (kommune, foreldregruppa, «samfunnet»)

❖ Pedagogisk praksis

Hvilke beslutninger blir tatt i det pedagogiske arbeidet når det kommer til gjenbruk?

Hvordan fremmer dere barnas interesser rundt gjenbruk? (medvirkning)

Har dere noe samarbeid med foreldregruppen om gjenbruksmaterialer?

Hvilke lekematerialer har dere på avdelingen? (kan barna ta i bruk alt av leker, hvor ligger disse?)

Består mange av lekematerialene deres av gjenbruk?

Hvilke typer gjenbruksmaterialer brukes? Papp/papir, plast, metall, naturmaterialer, tekstil?

På hvilken måte har typen materiale som er tilgjengelig innvirkning på det som planlegges, eller som velges brukt av barna?

Hvis noe lages av gjenbruksmaterialer, hva gjøres med det? Er det til bruk i lek, stilles det ut?

Finnes ReMida, eller tilsvarende, i nærområdet? Og benyttes det, i så fall på hvilken måte?

Har dere opplevd skader med bruk av gjenbruksmaterialer?

Hvilke eventuelle skader, og hvordan har dette skjedd?

7.2 Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet (hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?)

Litt om meg

Jeg heter Peter Sarmilan Pathmanathan og er 24 år. Jeg er student ved Dronning Mauds Minne Høgskole, og går mitt tredje år. De første to årene har jeg gått vanlig hovedmodell, og i år har jeg fått muligheten til å gå fordypningen som heter «kreativitet, undring og bærekraft i barnehagen.»

Formålet med prosjektet

Dette er et spørsmål til deg om du vil delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut om ansatte i barnehagen sine erfaringer med gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis. Dette er en bacheloroppgave.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får denne forespørselen fordi du er en pedagogisk leder i barnehagen. Jeg har lyst til å høre om dine erfaringer med gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole er ansvarlig for personopplysningene som behandles i prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden jeg skal bruke for å samle inn data er intervju. Opplysningene registreres med lydopptak og denne skal transkriberes skriftlig etter endt intervju. Lydopptaket vil bli slettet umiddelbart etter transkribering.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 26.04.24.

Opplysningene vil anonymiseres og slettes. Jeg kommer til å transkribere lydopptaket på en anonym måte. Det er for å sørge for at ingen personopplysninger kommer frem. Lydopptaket vil bli slettet etter endt transkripsjon.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg skal kun bruke opplysningene om deg til formålene som er skrevet i dette informasjonsskrivet. Alle opplysninger skal behandles konfidensielt og alle navn skal anonymiseres. Hvis det er noen spørsmål, kan du ta kontakt med meg på tlf: 40 60 28 98 eller e-post: pathmanathan0902@gmail.com

Med vennlig hilsen

(Veiledere)

Oddrun Øfsti Brandsæter

Tormod Murud-Riser

Student: Peter Sarmilan Pathmanathan

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----

7.3 Vurdering fra SIKT

Meldeskjema / Hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis? / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Skriv ut

06.03.2024 -

Referansenummer
985429

Vurderingstype
Automatisk

Dato
06.03.2024

Tittel

Hvilke erfaringer har ansatte med bruk av gjenbruksmaterialer i pedagogisk praksis?

Behandlingsansvarlig institusjon

Dronning Mauds Minne – Høgskole for barnehagelærerutdanning / Seksjon for kunst og håndverk

Prosjektansvarlig

Peter Sarmilan Pathmanathan

Student

Peter Sarmilan Pathmanathan

Prosjektperiode

19.02.2024 - 26.04.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 26.04.2024.

[Meldeskjema](#)